

Reactie ZKN Prinsjesdag

16 september 2026

Op dinsdag 15 september presenteerde het kabinet Jetten de Miljoenennota en begrotingen voor 2027. Het kabinet zet hierin voort op de reeds ingezette lijn zoals beschreven in de beleidsbrieven van de minister VWS en de minister van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport van april, juni en juli 2026. Hoe kijkt ZKN naar de plannen?

Benut beschikbare capaciteit voor toegankelijke en passende zorg

ZKN onderschrijft de noodzaak om zorg nu en in de toekomst toegankelijk, betaalbaar en van hoge kwaliteit te houden. Klinieken kunnen daarin een belangrijkere rol spelen, maar deze wordt met de voorliggende plannen nog onvoldoende benut.

Meer sturing op passende zorg en toegankelijkheid

Passende zorg wordt nadrukkelijker de norm. Bij gelijkwaardige alternatieven krijgt de minder arbeidsintensieve of kosteneffectievere vorm van zorg voorrang. Ook gaan personeelsinzet, effectiviteit en kosten zwaarder meewegen. ZKN staat volledig achter deze beweging en heeft passende zorg begin 2026 opgenomen in het ZKN-keurmerk. Zelfstandige klinieken leveren planbare zorg doelmatig, gaan efficiënt om met beschikbare personele capaciteit en dragen bij aan kortere wachttijden. Goed voor de patiënt en het heeft ook een direct effect op de maatschappelijke uitdagingen en gezonde samenleving; op een krappe arbeidsmarkt is het van groot belang om de arbeidsproductiviteit op peil te houden en verzuim tot een minimum te beperken. ZKN vindt dat bij de verdere uitwerking de vraag centraal moet staan waar patiënten kwalitatief goede, planbare en passende zorg kunnen krijgen, ongeacht de aanbieder.

Zorgen over stoppen vergoeding ongecontracteerde zorg

Volgens de plannen van het kabinet krijgen zorgverzekeraars een sterkere positie. Hun zorgplicht wordt aangescherpt en zij krijgen meer mogelijkheden om via contractering op passende zorg te sturen. Ook staat in de begroting van VWS dat zorgverzekeraars nieuwe en nog niet-gecontracteerde aanbieders moet contracteren wanneer dat nodig is voor de toegankelijkheid van zorg. ZKN steunt de beweging naar een stevige contracteerplicht voor aanbieders die aantoonbaar passende zorg leveren. Tegelijkertijd is ZKN zeer kritisch op het voornemen om de vergoeding van ongecontracteerd werken af te schaffen. Zeker omdat ongecontracteerd werken nu gelijkgesteld lijkt te worden aan het leveren van niet passende zorg. Dit is een ongefundeerd sentiment. In plaats daarvan pleit ZKN voor duidelijke en toetsbare borging voor toegang tot contractering, keuzevrijheid voor patiënten en de noodzakelijke onderhandelingsruimte richting zorgverzekeraars.

Ondernemerschap en aanpak zorgfraude

Het kabinet wil de normen voor verantwoord ondernemerschap aanscherpen, waarbij wordt verwezen naar de Wet Integere bedrijfsvoering zorg- en jeugdhulpaanbieders (Wibz), strengere eisen aan toetreding, meer toepassing van de Wet Bibob en intensiever toezicht op risicovolle aanbieders. ZKN onderschrijft het belang van verantwoord ondernemerschap. Goedwillende ondernemers die investeren in de zorg moeten vooruitgeholpen worden. Een winstplafond kan dat in de weg staan. Tegelijkertijd moeten fraude en misstanden gericht worden aangepakt. Belangrijk is dat nieuwe regels proportioneel zijn voor zorgaanbieders die goede en integere zorg leveren.

Regioplannen worden minder vrijblijvend

Ook de organisatie van zorg in de regio krijgt in de plannen van het kabinet meer gewicht. Zorgaanbieders en zorginkopers moeten keuzes maken over waar en hoe zorg wordt aangeboden. Specialistische zorg kan worden geconcentreerd als dit vanuit kwaliteit en doelmatigheid beter is. Het kabinet wil bovendien wettelijk vastleggen dat aanbieders deelnemen aan het opstellen en uitvoeren van regionale plannen. Deze plannen moeten richtinggevend worden voor alle zorgaanbieders in een regio. Het is van belang dat zelfstandige klinieken volwaardig worden betrokken bij regionale keuzes en dat kwaliteit, doelmatigheid, wachttijden en beschikbare capaciteit daarin een rol spelen. We zoeken hierbij de dialoog aan de tafels in de regio.

Veel aandacht voor gegevensuitwisseling

Het kabinet investeert in gegevensuitwisseling, databeschikbaarheid en de European Health Data Space (EHDS). ZKN ondersteunt deze ontwikkeling, maar benadrukt dat landelijke voorzieningen alleen niet voldoende zijn. Klinieken hebben ook praktische ondersteuning nodig bij de implementatie, met duidelijke afspraken, passende oplossingen vanuit leveranciers en voldoende kennis en capaciteit. Alleen dan vertaalt databeschikbaarheid zich ook daadwerkelijk naar betere ondersteuning van zorgverleners, minder onnodige administratieve handelingen en betere zorg voor patiënten. Voor ZKN blijft daarbij belangrijk dat nieuwe digitale verplichtingen ook voor zelfstandige klinieken uitvoerbaar en betaalbaar zijn.

Belangrijkste punten uit de reactie van ZKN samengevat:

- ZKN roept op om de beschikbare capaciteit van klinieken optimaal te benutten voor een toegankelijk en passend zorglandschap.
- ZKN onderschrijft het uitgangspunt dat passende zorg de norm wordt én dat bij gelijkwaardige alternatieven de minder arbeidsintensieve of kosteneffectievere vorm van zorg voorrang krijgt in de contractering; bij de verdere uitwerking moet centraal staan waar patiënten kwalitatief goede, planbare en passende zorg kunnen krijgen, ongeacht de aanbieder.
- ZKN is zeer kritisch op het voornemen om de vergoeding van ongecontracteerd werken af te schaffen. We pleiten voor duidelijke en toetsbare borging voor toegang tot contractering, keuzevrijheid voor patiënten en de noodzakelijke onderhandelingsruimte richting zorgverzekeraars.
- ZKN onderschrijft het belang van verantwoord ondernemerschap; goedwillende ondernemers die investeren in de zorg moeten vooruitgeholpen worden. Een winstplafond kan dat in de weg staan.
- Zelfstandige klinieken moeten volwaardig worden betrokken bij regionale keuzes en kwaliteit, doelmatigheid, wachttijden en beschikbare capaciteit moeten bij regiokeuzes een rol spelen.
- ZKN ondersteunt de inzet van dit kabinet op gegevensuitwisseling, maar nieuwe digitale verplichtingen moeten voor zelfstandige klinieken uitvoerbaar en betaalbaar zijn.